

EZERSZÁZ (X.)

BRASNYÓ ISTVÁN

IX.

ZÁRADÉK

Ötvösök kalapálják a bronzvörös alkonyati égboltra csaták felmutatni
érdemes jeleneteit, melyek szellemképekként süvitenek megelevenedve
a szél alatt, a villózásuk égövre szóló

És micsoda nyarak után érkeznek majd az ősz elhagyatottan lengő
szárnyú kapuiba!

Ahogy a felkantározott Mindenség dübörögne elő az este kihunyó
fényel kerített udvarára, ez a lehunyó szemű átmenet libben fel a látófák
hegyébe, fekszi meg a dobok messzeségből felrémlő, ingerült szavát,

S mint ujjongás tör fel, mint üdvrivalgás a látvány, lobogók sötétbe
fúló csapdosása: a tengelye körül megperdülő szélrózsa minden irányába
szétfuttatott hírnökök hírverése, a szarvkürtök riogása, a tudatban vissz-
hangot ütő világréz hangja,

Reszkettetve a nyelv idegszáleit, hangzók fullánkös zöngéit dönögtet-
ve, miként távoli dallamot, megtépázottan a szaggatott légzéstől, s ontva
közben a roskadásig futtatott, tajtékos lovak verejtékszagát, miközben
minden látható és láthatatlan dolgon felrémlik az éjszaka ujjlenyomata;

A fejedelem máris a térségre léptet magasra emelt jelvényeivel és
jelvényeinek hordozóival, és kiválasztott, kis számú népével, seregek
élenjáróival,

A hírlelés sebes ménje ahogy távoli földeken s idegen mezőkön váгна
keresztül, eltévedt madár suhanásával, a vakszerencsére bízva útját: ez

méri a megtett távolságot, amely mindegyre növekszik s áradat dagályával emelkedik, suvadása nagy sóhajtásként fekszi meg a bronz háterű vidéket,

És a látkép talaját homok futja el, melynek azonban égi szitálása megszűnik, tiszta, és mint római üveg, csillámló a levegő, amelynek tükröződésében tüzek gyúlnak, de felszínét nem kormozza füstjük, s áttetsző marad, mintegy minél hosszabban őrizni szándékozva az alakok és árnyuk lenyomatát,

Felvészetten a háttér elvesző hegyeinek szikláira, erdőktől körvonala-zottan, melyek magukba fojtották a rajtuk áthaladók zajongását, és visszataláltak a némasághoz, amelyben hajnalonként még az utolsó nimfák gyűjtik kelyhükbe az éjszaka hosszán lehullott bűbajos harmatot.

És mire felszáll a harmat, vele együtt enyésznek el, nincsenek többé nimfák, majd alkonyat jöttén immár merőben más alakzatok özönlik el e tisztásokat: boszorkányok és lidércek csapongása, csupa ártó szellem a világ háttérében, és velük szemben állva a tündérek mindenkori népe, sötétség még elszántabb, csillagkoronás csapatai,

De a síkokon a valós seregek – csupa talány, honnan vetődtek ide, hadrendbe állva –, íjászok, akik folyamok túlpártjáig nyilaznak, s útjukban hány és hány folyam áll . . . Mint akik szent könyvek lapjain haladnak által, száraz lábbal járva a vízen, miként taláalomra fölütött lapokon.

Szemükben sós sivatagok tükre, és ropog foguk alatt az ázsiai homok, ez fogja nyelvük hangjait simára s érthetőre sikálni, fénylőre, mint aki pengéket csendít össze és sípjába fú, áldozatot mutat be, s helyet választva magának, nemzetségével a puszta gypüre települ, érezve szakadatlan az idegen fuvallatot,

Miként akik az ércet ismerik, és kohókat állítanak, és fémeket olvasztanak, melyeknek izzó méze sokára egyszer csak vékony érben megered, nyelvét öltögetve tapogatózik, táncoló sámánasszonyként forgó szemmel,

Ekképpen készülve minduntalan, nemzedékről nemzedékre egy hatalmas, világméretű portyára, melynek csak tengerek fövénye és sziklazátonyai állhatják útját,

S ekkor a vitorlákat fölvonva tengerre futamodik lovasságuk elől a megriasztott hajósnép, mint alacsonyan szálló, fekete fergeteges fellegek elől,

És a lovak, lábukat megvetve az Óperenciás-tenger vizébe nyalnak, amelyről eddig a lovasoknak hallomásuk ha volt, s íme, most itt állnak a partokon, sohasem látott vizek fövenyén,

Énekesek ha tudtak róla, fejben tartva a régi, homályos értelmű énekeket, fejedelemhősökről szólókat, akik már rég csak messziről néznek utánuk, égben föltetszett csodaemberként,

Vagy fejedelemnő-anyánkként, aki átadta számukra feledését.

Itt más népek táncoltatják kihívóan lovaikat, mint akik nem ismerik a félelmet, olyan istennek oltalmában, aki minden bajtól védelmezi őket, csak az erősebbiktől nem képes megvédelmezni, úgyhogy a gyengeségből kell felépülni, és erőt a semmiből kell meríteni – táltosok pergessék révületükben naphosszat a dobokat, jövődőt lássanak, és ne csupán azt, ami múlttá élemedett,

Meg azokat, akik halálra váltak.

Keményebb szavú regöléssel üssenek az éjszaka közepébe, és a hajnal már útra készen érjen mindeneket, fölcicomázva, indulófélben a világ vásárára,

A balszerencsét csapják széjjel és a balvégzetet, akár a füstöt, és a szablyák élet meg a nyilak hegyét mérjék föl, fejlévágó álmat hozzanak azokra túlhan, nyaklevágó álmat,

Égihez fogható hatalmat a föld horpaszai felett, minél messzebb esik járásuk, annál bizonyosabbat, elhalt bálványaink háborgásánál is bizonyosabbat . . .

Aki átmetszené a világ fenevad torkát, még nem él, még nem született meg, földjének möge egészen ismeretlen, és alvilági fekete véres vége sötétté omlik, közben ül majd tűzhelyes háza végén, azt őrizve.

De nem mint aki jöttön jó egykori hazájából, mert itt támadott, füves eleségnek bővében, ám mégis akad, aki ellene kiált;

És semmibe véve a gyepüket, hatalmas lován előretör, ezüstpáncélja vakító színű, mint aki égbeli vértzetet visel, és lovát is égszínkék takaró borítja:

E látványt tűzdelik meg a csodaíjkból kiröpített vashegyű nyilakkal, íjjártók mesteri leleményével, és csákánnyal törik fel az ezüstlő vértet, vájkálva immár Európa szíve után.

A hadmőgi ifjabb férfi vesszőre rója kevés szavát, nyilat a mennyek felé lövi, ahonnan vissza soha nem hullik, rés nem marad utána: ösz-

szezárul a mennybolt átlőtt torka, mintha megszakadna az átjárás, odaveszne az ösvény,

A rajta vágatóknak visszafordulásuk így esik, miként ha patkójukat vesztették volna lovaik, váratlan visszatérésük így esik, letévedve útjuk mentéről,

Hiába úzik üldözve a sehova sem torkollót, a forrásra soha vissza nem térőt, ahogy szárnyra kapott madarat,

Amely vaskos kőfala mögött jajong és miséz turbékolva, elejét véve bebocsátásuknak, mert szilárdan tartanak az égig érő, feltornyozott falazat alapjai,

A hadmögí idősebb férfi hiába kerülgeti, akit vezérnek szemeltek ki, lóhalálában mindhiába is kerülgeti,

Baltájával hiába döngeti –

Kongat, miként a faharang,

Szemben az ércharangokkal, amelyek feje fölött hosszan nyelvelnek, és zúgásuk az üres sisakokban üt visszhangot, mordul a kihalt vérték üregeiben, mint vízből kivettett tengeri csigahéj tekervényes bensejében;

Zengésére seregek vetődnek a pusztulásba, az éjszaka iránt tartó feledésbe, másfelől a felmagasztosulásba: ekként beszél szószólójuk az idő színe előtt, múltak tartós ünneplésébe fogván, örömtüzeket rakatva a munkeszi Hadisten városa alá,

Felmondva a Bálvány-hegyfoki éneket, szóról szóra, mintha magától támadna, kelne valahonnan a zengés,

Mintha nap fénye tűzne szemükbe,

Mintha hold fénye csillanna szemükben, mialatt ébrenlétük ültő helyükben iparkodik olvasni az idegen álmokban, csodáktól telten mélyed el bennük rezzenetlen szembogaruk.

Ám nem tudományuk okán ülnek itt körben megvirradt virradatig, elnyeetve sötétlő látomásoktól,

Sokkalta inkább hét üstökös fejű bátorságuk okán,

Hat hirtelen kezű elszántságuk okán,

Nem is hajlandók hallgatni a történetet, oktalanság volna belekezdeni, porcos fülük bezárul előtte,

Őket a vad kicsapongás gondolata hevíti, a szokásokkal szembeni kilengés heve fűti,

És az útra kelések örökös vágya sarkallja, ez tartja bennük éberen a sóvárgást,

Mit sem törődnek a tulajdon vesztükkel, amelybe csörtetve rohannak, feledve visszautat;

Nem szégyent hoznak magukra, vélik, hanem dicsőséget hordoznak, ez futja be arcuk színét, ez a sietség,

Ez barázdálja leginkább homlokukat, az elragadtatásnak ez az üstöke röpdös vészmadárként fejük körül, e vész előérzete által megy végbe sasszárnyakkal való megkoszorúzásuk, ridegen tartott barmaik égboltozatot felnégyelő, szűknek talált karámjaiban.

(Vége)